

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਐਸਬੀ ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਏਐਨ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਰਿਸਾਲ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਸੰਨ 1965 ਦਾ 25-ਡੀ

ਦਿੱਲੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ (1954 ਦਾ 8)— ਧਾਰਾ 153 (ਬੀ)- ਧਾਰਾ 19 (ਐਫ) ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ (1878 ਦਾ 11) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ- ਕੀ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਓਂ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਫਾਇਰ ਆਰਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਘਟੀਆਤਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ .. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਓਂ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ,

ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਚੇਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਫੂਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਦੇ 19 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਨੰਬਰ 6-ਡੀ 1965 ਦੇ 1965 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਲਾਲ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਈ।

ਯੋਕੇਸ਼ਵਰ ਦਿਆਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ?।

ਨਿਰਣਾ

ਕੈਪੂਰ , ਜੇ.—ਇਸ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਭਾਰਤੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(f) ਅਧੀਨ ਗੈਰ- ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (1954 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 8) ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਓਂ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਮਪੁਰ ਦੀ ਗਾਓਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ । ਰਿਸਾਲ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਸਵੀਕਾਰ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੰਨਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੀਤਮਪੁਰ ਦੀ ਗਾਓਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਿਸਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋ ਇਸ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ ਫਿਰ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ 19 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ, ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਨਾਮ ਰਾਜ) ਨੇ 4 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ ਨੂੰ 15 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ, ਸੇਧ ਵਿੱਚ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 100 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰੀਤਮਪੁਰ ਦੀ ਗਾਓਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ 8 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਚਾਂਦਗੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰਿਵਾਲਵਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਸਾਲ ਬਾਅਦ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਕੀਲ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿ 'ਭਾਰਤੀ ਹਥਿਆਰ ਐਕਟ' ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਨੈਤਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਲੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਬਨਾਰਸ, ਏਆਈਆਰ 1959 ਸਾਰੇ 71, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇ.ਕੇ. ਟੰਡਨ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ--

"ਨੈਤਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਨਿਆਂ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਨਿਮਰਤਾ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ; ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਘਟੀਆਤਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਝੂਠੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ । ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪੀਲੀਭੀਤ , 1957 ਐਲ.ਜੇ. 383. ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ 'ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਿਜੀ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਕੰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਲਤਾ ਜਾਂ ਘਟੀਆਤਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਫਰਜ਼ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਮੰਗਲੀ ਬਨਾਮ ਛੱਕੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਏ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ , ਜੇ. ਲਾਲ , ਏਆਈਆਰ 1963 ਸਾਰੇ 527, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਏ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ , ਜੇ. ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ.ਕੇ. ਟੰਡਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ "ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਯੋਗਤਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ , ਜੇ. ਟੈਸਟ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:--

"(1) ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(2) ਕੀ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਸੀ , ਅਤੇ (3) ਕੀ ਇਸ ਕਾਰੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ।"

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਏਆਈਆਰ 1963 ਆਲ 527 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜੁਰਮ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਤੇਲਾ ਭੰਗ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ 10 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਖਾਸ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਭੰਗ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਭੰਗ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਯੂ.ਪੀ. ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਭੰਗ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਟੀਆਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਤਾਂ ਜੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੰਗਲੀ ਦੇ ਕੇਸ, ਏ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ , ਜੇ. ਦੁਆਰਾ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1963 ਆਲ 527, ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਪੀ.ਡੀ.ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ. 1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ: 145, ਮਿਤੀ 3-3-1965 (ਪੰਜਾਬ)। ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਪਰ (1965) 67 ਪੁਨ ਐਲਆਰ (ਪੀ. 25 'ਤੇ ਨੋਟ ਨੰਬਰ 49) ਦੇ ਛੋਟੇ ਨੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 61 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਸੀ, ਪਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਸ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਦਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ।

7. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਰੁੱਟੀ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਂਦਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਘਟੀਆਤਾ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਗੜਬੜ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

8. ਇਸਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ 100 ਰੁਪਏ।

ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

Disclaimer:

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Surinder Kumar